
ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЖУРНАЛІСТИКИ

УДК 070.41

О.М. Бикова

МОВНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПРЕСИВНОСТІ НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ В ТЕКСТАХ СУЧАСНОГО ПРЕСОВОГО РЕПОРТАЖУ

У статті охарактеризовано мовленнєву експресію на синтаксичному рівні – ознаку репортажного тексту, що передає зміст зі збільшеною інтенсивністю, виражає внутрішній стан мовця. Розглянуто мовні засоби вираження найпоширеніших конструкцій експресивного синтаксису, вжитих у текстах сучасного пресового репортажу. Виявлено ті фігури експресивного синтаксису, які забезпечують особливу виразність тексту та виконують певні стилістичні функції у сприйманні й розумінні репортажу: вставлені конструкції, повтори, окличні речення, парцельовані конструкції. Наголошено на тому, що експресивні синтаксичні конструкції допомагають краще розкрити внутрішній світ репортера, виражають ідейно-емоційні глибини авторської свідомості.

Ключові слова: репортаж, експресивність, синтаксична конструкція, емоційність.

І. Вступ

Серед інформаційних жанрів журналістики репортаж посідає чільне місце. Репортаж – це оперативний жанр, у якому динамічно, документально точно, мальовничо й емоційно відтворюється конкретна дійсність, правдиві факти через безпосереднє сприйняття автора – очевидця чи учасника події.

Мовленнєва експресія – ознака репортажного тексту, що передає зміст зі збільшеною інтенсивністю, виражає внутрішній стан мовця. Як наслідок – суттєво підсилюється емоційне або логічне навантаження висловлювання. Саме мовні одиниці, “основною функцією яких є експресія, тобто підсилення впливу за рахунок образності, емоційності, оцінності, у першу чергу, передають емоційний стан автора, його ставлення до описуваних подій, осіб, фактів та доносять задану ним емоційну напруженість до читача” [10, с. 24].

Звертаючись до експресивних мовних засобів, автор репортажу робить текст образним, емоційно забарвленим. Через експресивність виражальних засобів мовець передає своє ставлення до повідомлення та адресата.

Серед експресивних засобів, що актуалізуються в мові сучасного пресового репортажу, виокремлюємо такі групи:

- експресивна лексика: елементи розмовної мови, експресивні словосполучення

як інструмент образного мислення журналіста (фразеологізми);

- експресивний синтаксис – сукупність продуктивних і часто вживаних експресивно та емоційно насичених синтаксичних побудов, які забезпечують особливу виразність тексту та виконують певні стилістичні функції у сприйманні та розумінні репортажу: вставні конструкції, повтори, окличні речення, парцельовані конструкції.

Ми ж у своєму дослідженні розглянемо деякі синтаксичні конструкції, які активно вживаються в сучасному пресовому репортажі для характеристики подій та явищ, що відбувалися на очах у репортера.

Стилістичний синтаксис і фігури експресивного синтаксису досліджували Н. Арутюнова, В. Ващенко, І. Грицютенко, П. Дудик, С. Єрмоленко, А. Коваль, Кв. Кожевникова, В. Кононенко, М. Коцюбинська, Б. Ларін, Л. Мацько, В. Мельничайко, О. Пивоваров, М. Пилинський, В. Рінберг, В. Русанівський, Г. Солганик, Н. Сологуб, О. Ткач, Н. Тоцька, В. Чабаненко, І. Чередниченко та ін. Стилістичні параметри синтаксису художньої прози, аспекти їх аналізу чітко сформульовано та узагальнено в працях С. Єрмоленко, Л. Мацько та академічний “Стилістиці” за редакцією академіка І. Білодіда.

Незважаючи на таке ґрунтовне вивчення експресивного синтаксису (усі ці розвідки стосувалися художніх творів), нарізла потреба розглянути мовні засоби реалізації експресивності на синтаксичному у рівні в

текстах друкованих засобів масової інформації, зокрема репортажу. Сучасне українське суспільство відчуває гостру потребу в соціально значущій інформації, і репортаж, зображуючи конкретну дійсність документально точно, мальовничо й емоційно, дає аудиторії можливість опинитися на місці події, адже основне завдання репортажу – вплинути на читачів, навіяти їм ті чи інші ідеї, сприяючи появі емоційної реакції у формі почуттів, дій, вчинків. Готуючи свій матеріал, журналіст прагне породити емоції, що неабияк впливають на аудиторію, тобто він хоче, щоб, читаючи репортаж, люди відчули те, що відчув сам автор на місці події, і разом із ним захоплювалися, обурювалися, сумували, раділи. Саме емоційність є визначальною ознакою сучасного пресового репортажу, що допомагає читачам краще відчувати атмосферу події. Це все й зумовлює актуальність нашого дослідження.

II. Постановка завдання

Мета статті – розкрити особливості синтаксичної організації текстів сучасного пресового репортажу в емоційно-експресивному аспекті.

III. Результати

Досить часто джерелом породження емоцій у сучасних пресових репортажах слугують окличні речення. Окличні речення як мовні одиниці, що виражають емоційні переживання того, хто говорить, або його емоційно-інтелектуальне ставлення до фактів і явищ дійсності та вимовляються з особливою, так званою окличною, інтонацією [5, с. 31], активно вживаються в репортажах і різноманітні за структурою та емоційно-експресивним забарвленням.

У сучасних пресових репортажах найчастіше трапляються розповідно-окличні речення, які не лише констатують певний факт дійсності, а й виражають почуття автора: *“Кавказ вражав красвидами!”*; *“Дивовижно, але на висоті 3000 метрів я знайшов печерицю!”*; *“Закінчувався другий тиждень мандрів. Я скучив за домом!”* (Україна молода. – 2010. – 7 жовтня); *“Поблизу середньовічного шатра кремезний лицар готує юшку. Зараз воїни підкріпляться, одягнуть важкі обладунки – і в бій!”*; *“Обладунки вояків добре захищають: 35 кілограмів сталі – це таки щось!”* (Експрес. – 2008. – 9–10 вересня); *“Смакота невимовна!”* (Експрес. – 2008. – 11–13 січня).

Розповідно-окличні речення в структурі сучасного пресового репортажу відтворюють позицію автора стосовно ситуації, що склалася, передають його емоції, настрої. Читач переживає подію разом із автором, погоджується із його думкою, сумує й радіє, хвилюється та захоплюється разом із ним: *“Колона вантажівок у прикордонній смузі тягнеться аж ген за горизонт. Машини*

стоять тут тижнями. Умови – нелюдські. Нема можливості ні помитися, ні поїсти, ні в туалет піти. Бракує навіть питної води!” (Експрес. – 2008. – 31 січня – 7 лютого); *“Ось і в мене вже штани мокрі до колін, а в кросівках наче рота жаб поселилася. Але нічого, йду. Не кожен же день доводиться кордон України охороняти!”* (Експрес. – 2005. – 1–8 вересня); *“Напрочуд смачні накраяні на пластівці смажені баклажани, фаршировані сиром сулугуни з часниковою приправою і зернятками граната. З’їсти їх можна непристойно багато!”* (Експрес. – 2008. – 11–13 січня).

Досить часто в проблемних репортажах трапляються риторичні питання, які є яскравим засобом вираження емоцій. Питальна форма риторичних речень виражає експресивно забарвлене повідомлення, змушує читачів замислитися над порушеною проблемою. Риторичні питання часто оформлені за допомогою питальних часток **чи**, **хіба**, **невже**, **що**: *“У понеділок о 4-й ранку темним селом ідуть матері з дітками, аби за сім кілометрів сісти на розпутьті на автобус із Смерекової. Звідти вони добираються до Великоберезнянської школи-інтернату, де залишають дітей на п’ять днів. А в п’ятницю знову повторюють цей довгий маршрут, аби забрати школярів додому. Таким чином батьки більшість часу своїх дітей не бачать. І то тільки тому, що тим нема де вчитись. Хіба це не знущання? А як же широко розрекламована програма “Шкільний автобус”, яка гарантовано забезпечує доведення дітей до школи? Чи Буківцево – це вже не Україна?”* (Україна молода. – 2007. – 8 листопада); *“Гігантські масштаби покинутого скельного міста вражають будького. Що ж робити з цими норами, якими плазували сталеві атомні черви?”* (Український тиждень. – 2009. – 13–19 березня). Як зазначає В. Ващенко такі риторичні питально-окличні речення “несуть на собі функції інтонаційним способом зосередити увагу слухача на якихось стилістично виразних центрах мовного контексту, виявити ставлення мовця до зображуваних явищ, зміцнити художню якість мовлення [1, с. 81].

Репортери, готуючи матеріал, пишуть лише про те, що вони бачили, чули, відчували, лише те, що вони вважають відповідним і достовірним. Автор репортажу “прагне враховувати лише ті повідомлення та розповіді, що були донесені до нього особисто” [2, с. 117]. Для більшої достовірності свого матеріалу репортери використовують вставні конструкції, що вказують на джерело повідомлення: *“Місцева гід пані Ясмiна спешу повела нас на Центральне кладовище, яке, за її словами, вважається другим за*

красою у Європі” (Україна молода. – 2010. – 12 серпня); “*Раптом біля вікна – яєсь потворне обличчя. Це повз нас пройшла до струнких рядів каміонів “плечова” проститутка. За свідченням місцевих правоохоронців, цих так званих жінок ніхто не потребує, хіба що водії-дальнобійники*” (Експрес. – 2005. – 27 квітня); “*Це місце, справді, облюбували браконьєри. Торік на них зробили облаву. За словами місцевих людей, при затриманні з’ясувалося, що найнижчий чин зі 40-ка затриманих – полковник міліції з Києва*” (Експрес. – 2005. – 22–29 вересня); “*У навколишніх лісах, зі слів жінки, нині багато звірини*” (Експрес. – 2005. – 22–29 вересня). Такі вставні конструкції репортери використовують для підвищення ступеня правдивості репортажу, для доповнення інформації джерелом повідомлення, оскільки власна думка репортера узгоджується з думкою компетентної особи.

Для надання репортажу більшої переконливості, достовірності використовують семантичну групу вставних конструкцій, що виражають ступінь імовірності, правдивості повідомлюваного, упевненості в об’єктивності наведених фактів: “*Тут в еллінські часи збудували величні храми Зевса й Артеміди, від яких тепер – лише повалені колони й брили, розкидані схилами. Збереглося і майже ціліл амфітеатр, збудований у римському стилі в 1 році н. е.*” (Український тиждень. – 2010. – 14–20 травня); “*Ми заночували, звісно ж, у наметі*” (Україна молода. – 2010. – 7 жовтня); “*Природно, наш водій мчав щодуху, легко тримаючи лівою рукою кермо, а правою вітає зустрічні авто*” (Україна молода. – 2009. – 23 травня). Такі вставні одиниці передають найвищий ступінь достовірності, правдивості, а тому надають репортажам довірливого, безапелятивного характеру.

У сучасних пресових репортажах для більшої ймовірності того, про що мовиться в реченні вживаються вставні одиниці, які виражають ставлення мовця до способу оформлення висловлень, вказують на характер висловлення. Найчастіше вживаються вставні конструкції з дієприслівником **кажучи** у поєднанні з прислівниками **чесно, відверто, щиро**: “*Підходимо до “куточка автентичності” – це найперше місце, де зупиняються молодята для пам’ятних знімків. Невеличка українська хата з тинном, яскравими малюнками та декораціями навколо, відверто кажучи, не дуже вписується у вензельно-кам’яну концепцію*” (Український тиждень. – 2009. – 9–15 січня); “*Мене часто запитують: “Там (на Ельбрусі. – О.Б.) гарно?” Чесно кажучи, я вагаю-*

ся, відповідаючи на це питання” (Україна молода. – 2010. – 7 жовтня); “*Мене пригостили тюремним обідом у зеленому пластиківому посуді – сирний суп із клюсками, картопля з тушкованою на сметані капустою з курятиною. Щиро кажучи, перша страва навіть смакувала, а друге їсти не змогла*” (Експрес. – 2006. – 22–23 грудня). Поширення таких вставних одиниць у мові репортажу також підпорядковане функції достовірності, правдивості пресового матеріалу синтаксичними засобами. Журналіст, добираючи вставні конструкції, керується прагматико-стилістичним критерієм – спрямованістю на виразність і певний ефект впливу” [3, с. 26].

Отже, вставні конструкції вводяться в речення репортажу на семантико-комунікативному рівні для вираження суб’єктивної модальності. Вони надають значенню основного речення додаткового відтінку, пов’язуючись із ним за змістом.

Вставлені конструкції в тексті репортажу мають потужний комунікативний потенціал. Вставлені слова, словосполучення, речення, за допомогою яких здійснюється модальне та емоційно-експресивне оцінювання повідомлення, виступають у репортажі для уточнення, роз’яснення, доповнення змісту основного речення, вказують на певні деталі чи нові факти, що не були передбачені в момент формування думки.

Основна функція сучасного репортажу в друкованих періодичних виданнях – оперативно повідомляти про подію й тим самим впливати на читача, активізувати його думки та почуття, змусити співпереживати. Речення зі вставленими конструкціями в сучасних репортажах аргументують зміст основної частини висловлювання, виражають емоції автора, індивідуальне сприйняття дійсності, сприяють естетичному впливові тексту на читача: “*Непомітно (напевно, всі охоронці здивилися в цей момент на вертоліті) я переліз через бетонну огорожу і через кілька хвилин опинився на території військової частини*” (Експрес. – 2005. – 14–21 квітня); “*У знаменитий ресторан на самому вершечку вежі потрапити не просто – слід зарезервувати столики заздалегідь. Колись тут любив обідати Мопассан, бо тільки звідси “не бачив цієї потвори” (і за що письменник так не любив конструкції талановитого Ейфеля?)*” (Україна молода. – 2007. – 26 грудня).

Отже, вставлені конструкції в структурі пресового репортажу є семантико-синтаксичним ускладненням простого речення, оскільки модальна оцінка чи додаткове повідомлення можуть бути розгорнуті в окрему предикативну одиницю, а вставлені речення взагалі не втралили предикативності.

Одним із найефективніших засобів актуалізації смислу висловлювання є парцеляція – “прийом експресивного синтаксису зі стилістичними трансформаціями, при якому відокремлений від синтаксичного цілого певний сегмент викликає експресію та підкреслення” [8, с. 238]. При парцеляції певний компонент речення відчленовується від основної структури й оформлюється як окрема синтаксична одиниця. “Основна (більша) частина називається базовою, а менша – парцелятом. Стилiстичний акцент зосереджується саме на парцеляті” [7, с. 164].

Парцеляція дає змогу автору репортажу виділити, підкреслити певну частину повідомлення, надати думці, яку вона виражає, стилістичної ефективності. Причому парцеляти не доповнюють думку речення новими міркуваннями, а лише експресивно підсилюють її, що саме й відрізняє парцеляцію від приєднувальних структур, які зазвичай доповнюють думку базового речення новим висловлюванням.

Парцеляція як прийом стилістичного синтаксису використовується в мові репортажу “для створення стилістичних ефектів живомовності, невимушеності, спонтанності спілкування” [9, с. 71]. Парцельовані конструкції виражають найпотаємніші порухи людської душі (емоції, страхи, ідеї, переживання, бажання) і тим самим доповнюють емоційну насиченість висловлювання, надають йому більшої виразності.

За своєю структурою парцеляції можуть мати різні форми. “Парцеляція на базі простого речення розширює його інформаційну насиченість, інтенсифікує смислове значення неядерних компонентів речення, надає їм виразності, як і тексту загалом” [4, с. 220]. Парцеляції відокремлені від простого речення й виражені одним словом або словосполученням та виконують функції певного члена базового речення. Складні речення також можуть мати парцеляти, частіше за все це підрядні речення, що відокремилися від своєї базової структури і є предикативною частиною складного речення.

Розглядаючи різновиди парцеляції в сучасному пресовому репортажі, можна стверджувати, що другорядні члени речення відокремлюються частіше, ніж головні. Найчастіше трапляються синтаксичні конструкції з відокремленим означенням: “*Це Донбас. Неозорий, як степ. Монолітний, я вузький брила*” (Експрес. – 2007. – 12–19 липня), “*Вдивляюся у вічі співрозмовника, а там – стіна. Порожня, холодна*” (Експрес. – 2008. – 9–16 жовтня), “*Квас тут добрий. Справжній*” (Експрес. – 2009. – 18–25 вересня), “*Старенька вибирає мені помідори. М'ясисті, соковиті, аж солодкі*” (Експрес. – 2009. – 18–25 вересня).

Зі стилістичного погляду такі парцельовані конструкції художньо увиразнюють авторські описи. Розташування парцельованих означень у позиції після означуваного слова є характерним для вираження експресії та емоційності репортажу. Така позиція увиразнює означення, перетворюючи його на яскравий епітет.

Досить часто в сучасному пресовому репортажі трапляється й парцеляція обставин. Серед широкого кола обставинних значень виділяємо відповідно до обставинної семантики парцеляти часу, способу дії, міри та ступеня, місця. Щодо частиномовного вираження обставин, то зустрічаємо відокремлення обставин, виражених прислівниками, іменником у непрямому відмінку, дієприслівниковим зворотом, порівняльним зворотом: “*У колгоспній їдальні за символічну плату (дві гривні з копійками) обідають і дорослі колгоспники. Борщі, котлети – порції, як для косарів. Дуже смачно*” (Експрес. – 2011. – 11–18 серпня), “*У шахтах смерть частий гість. Та й після шахт дозго не живуть: силікоз з'їдає. Це коли легені чорніють і тверднуть. Наче цемент*” (Експрес. – 2011. – 28 липня – 4 серпня), “*Тут багаті лише “вузькі королі й королеви”. Та палаців їхніх у цих місцях не побачиш – живуть, де комфортніше. У Києві, на Кіпрі, в Ізраїлі*” (Експрес. – 2011. – 28 липня – 4 серпня), “*По ліву руку від Кімових плантацій – учорашнє соняшникове поле заростає ковилию. І на Вінниччині так землі заростають. І на Львівщині, Черкащині, Волині*” (Експрес. – 2011. – 21–28 липня), “*На Прикарпатті живуть українці, які відмовилися від усіх благ цивілізації. Добровільно*” (Експрес. – 2009. – 18–25 червня), “*Місцеві пиво п'ють біля пивних кіосків, просто на вулиці. Стоячи*” (Експрес. – 2009. – 18–25 вересня).

Такий стилістичний засіб надає висловленню ширшої візуалізації, а також допомагає автору виразити власні асоціації щодо змальованого явища.

Серед головних членів речення в сучасному пресовому репортажі активніше парцелюються присудки. Такий вид парцеляції допомагає досягти оптимального ступеня смислового потенціалу повідомлення, підсилює динамізм висловлення: “*У старій хаті чотири літні жінки діляться наболілим. Не жаліються і не плачуть*” (Експрес. – 2012. – 8–15 березня), “*Слуцнені прапори з чорними стрічками. Донбас знову плакав: 26 трупів на Луганщині та одинадцять на Донеччині. Державні мужі виголюшували високі слова про мужність шахтарів. І ніхто не сказав, що 37 синів Донбасу загинули, заробляючи на маєтки високим чином. Мовчали. Тільки діти кричали:*

“Тату, не йди” (Експрес. – 2011. – 18–25 серпня), “Про смерть тут говорять спокійно. **Звукли**” (Експрес. – 2011. – 28 липня – 4 серпня).

Парцельовані підмети, як правило, виражаються іменником у формі називного відмінка: “Я стою на високому пагорбі у степу. **Гул. То трактори гудуть**” (Експрес. – 2011. – 28 липня – 4 серпня), “Обійстя-близнята: подвір'я вимощені каменем, вікна-двері дерев'яні й не фарбовані. **Ліжка, лави, міні-шафи й вішаки. Усе**” (Експрес. – 2009. – 18–25 червня), “Підлоги нема. **Долівка**” (Експрес. – 2009. – 18–25 червня). Підмет, виражений одиничним іменником, з одного боку, надає конструкції лаконічності, а з іншого – активно розвиває авторську думку.

Отже, проаналізувавши парцеляцію як один із продуктивних засобів вираження думки, ми дійшли висновку, що такі побудови допомагають виразити ідейно-емоційні глибини авторської свідомості, а також створюють стилістичний ефект живомовності, спонтанності викладу думки.

Повтор завжди доповнює висловлювання експресивним відтінком, акцентуючи або інтенсифікуючи його певний смисл. Крім того, повтор – це “засіб реалізації ідеї тексту, ... сигнал, що веде до розгадування ідеї тексту” [6, с. 66].

Повтор лексичних, синтаксичних одиниць, що займають різні позиції в реченні, забезпечує семантичну та емоційно-експресивну зв'язність тексту репортажу. Повтор початкових компонентів висловлення, тобто анафоричність побудови, є поширеною стилістичною фігурою та засобом експресивного синтаксису. Кожне нове речення актуалізує нові почуття, глибинні емоційні хвилі: “Але найбільшим проявом симбіозу культур трьох континентів є відомий світу **Карнавал** – національне свято всієї країни, тривалістю в тиждень. **Карнавал** – це найголовніша подія року кожного бразильця. **Карнавал** – це самовідданий вихор емоцій, грим барабанів, запальна, сексуальна самба, цілковита релаксація, цілковита відмова від будь-якого “табу”, і втілення людської фантазії у карнавальних костюмах: коли твої костюм важить 20 кг і при цьому майже ніде не прикриває тіло” (Український тиждень. – 2007. – 28 лютого – 6 березня).

Анафоричні конструкції характеризуються динамічністю змісту. Кожне нове речення – порух нової думки, дії, емоції. Таке враження, ніби читач разом із автором по-тай спостерігають за героями і подіями: “Де-де, а тут гуляти вміють. **Гуляти до ранку. Гуляти до нестями**” (Український тиждень. – 2007. – 28 лютого – 6 березня), “Я

їхає до одного з найдавніших міст України. Їхає електричкою з Одеси, яка зупинялася навіть на морському узбережжі. Їхає більш як дві години, аби нарешті вийти сонячної осінньої днини в містечку з довгою назвою і такою ж покрученою історією під назвою Білгород-Дністровський” (Україна молода. – 2008. – 29 жовтня).

IV. Висновки

Отже, ми розглянули конструкції експресивного синтаксису, які найчастіше вживаються в текстах сучасного пресового репортажу. Експресивні синтаксичні конструкції допомагають краще розкрити внутрішній світ репортера, виражають ідейно-емоційні глибини авторської свідомості.

Зазначимо, що сучасний пресовий репортаж не стоїть осторонь від інноваційних процесів, що характеризують сучасний стан журналістського жанрового мислення. Трансформаційні процеси, породжені як внутрішніми (творчі пошуки журналіста), так і зовнішніми (політичними, економічними) чинниками, позначилися й на розвитку репортажу. Усунення цензури та зменшення пропагандистської спрямованості надало журналістам більшої свободи в самовираженні і, відповідно, у жанротворенні. Відповідно до змін аудиторного попиту змінюється і сам репортаж – він стає більш суб'єктивним, емоційним, ніж це було, наприклад, у радянській журналістиці. Зазначені нові характеристики сучасного пресового репортажу, що виявилися на шпальтах вітчизняних видань, дають нам підстави зробити висновок про наявність майбутнього в цього жанру й продуктивність подальших розвідок у цьому напрямі.

Список використаної літератури

1. Ващенко В. Стилістика речень в українській мові : навч. посіб. з стилістичного синтаксису / В. Ващенко. – Дніпропетровськ, 1968. – 158 с.
2. Галлер М. Репортаж : навч. посіб. / М. Галлер ; пер. з нім. В. Климченко, В. Олійник ; за заг. ред. В.Ф. Іванова. – К. : Академія Української Преси : Центр Вільної Преси, 2011. – 348 с.
3. Завальнюк І. Комунікативно-прагматичні функції та стилістичні вияви вставних одиниць у сучасному українському газетному мовленні / І. Завальнюк // Українська мова. – 2009. – № 1. – С. 15–32.
4. Конопленко Н. Квантитативні параметри парцельованих конструкцій у публіцистичних текстах / Н. Конопленко // Вісник Донецького інституту соціальної освіти. Філологія. Журналістика. – 2009. – Т. 5. – С. 220–224.
5. Кулик Б. Курс сучасної української літературної мови : підручник для факультетів мови і літератури педагогічних інсти-

- тутів / Б. Кулик. – К. : Радянська школа, 1961. – Ч. II. Синтаксис. – 281 с.
6. Маслова В. Лингвистический анализ экспрессивности художественного текста / В. Маслова. – Минск : Вышайшая школа, 1997. – 135 с.
 7. Мацько Л. Риторика : навч. посіб. / Л. Мацько, О. Мацько. – К. : Вища школа, 2006. – 311 с.
 8. Стрельцов В. О природе парцелляции / В. Стрельцов // Ученые записки Московского областного пединститута. – 1971. – Т. 249. – Вып. 25. – С. 238–242.
 9. Россман В. Техники пунктуации: знак препинания как философский метод / В. Россман // Вопросы философии. – 2003. – № 4. – С. 68–76.
 10. Шаховский В. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка / В. Шаховский. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1987. – 132 с.

Стаття надійшла до редакції 05.11.2012.

Быкова О.Н. Языковые средства реализации экспрессивности на синтаксическом уровне в текстах современного прессового репортажа

В статье охарактеризована речевая экспрессия на синтаксическом уровне – признак репортажного текста, который передает содержание с увеличенной интенсивностью, выражает внутреннее состояние репортера. Рассмотрены языковые средства выражения наиболее часто употребляемых конструкций экспрессивного синтаксиса, встречающихся в текстах современного прессового репортажа. Выявлены те фигуры экспрессивного синтаксиса, которые обеспечивают особенную выразительность текста и выполняют определенные стилистические функции в восприятии и понимании репортажа: вставленные конструкции, повторы, восклицательные предложения, парцеллированные конструкции. Отмечается, что экспрессивные синтаксические конструкции помогают лучше раскрыть внутренний мир репортера, выражают идейно-эмоциональные глубины авторского сознания.

Ключевые слова: репортаж, экспрессивность, синтаксическая конструкция, эмоциональность.

Bykova O. The Language Means of the Expression on the Syntax Level in the Texts of the Modern Press Reporting

In the article vocal expression of syntactic level – sign of reporting text, which passes maintenance with megascopic intensity, expresses the internal state of speaker – is described at. The author describes the expression of the most widespread constructions of expressive syntax, used in texts of the modern press reporting are considered. Found out those figures of expressive syntax, which provide the special expressiveness of text and execute stylistic functions are certain in perception and understanding of reporting: cuttings-in constructions, repetitions, exclamatory suggestions, parceled constructions. It is marked on that expressive syntactic constructions help better to expose the internal world of reporter, express ideological emotional depths of author consciousness.

Key words: reporting, expressivity, syntactic construction, emotionality.